ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (sedmého senátu)

13. března 2008 *

Ve věci C-78/07,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 234 ES, podaná rozhodnutím Consiglio di Giustizia amministrativa per la Regione siciliana (Itálie) ze dne 18. května 2006, došlým Soudnímu dvoru dne 13. února 2007, v řízení

**Ispettorato Provinciale dell'Agricoltura di Enna,**

**Assessorato all'agricoltura e foreste della Regione Sicilia,**

**Regione Sicilia**

proti

**Domenicu Valvovi,**

* Jednací jazyk: italština.

SOUDNÍ DVŮR (sedmý senát),

ve složení U. Lõhmus, předseda senátu, P. Lindh (zpravodajka) a A. Arabadžev, soudci,

generální advokát: Y. Bot,
vedoucí soudní kanceláře: R. Grass,

s přihlédnutím k písemné části řízení,

s ohledem na vyjádření předložená:

– za italskou vládu I. M. Bragugliou, jako zmocněncem, ve spolupráci s G. Aiellem, avvocato dello Stato,

– za Komisi Evropských společenství C. Cattabriga, jako zmocněnkyní,

s přihlédnutím k rozhodnutí, přijatému po vyslechnutí generálního advokáta, rozhodnout věc bez stanoviska,

vydává tento

## Rozsudek

1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu článků 17 a 18 nařízení Rady (ES) č. 950/97 ze dne 20. května 1997 o zlepšení účinnosti zemědělských struktur (Úř. věst. L 142, s. 1).

2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi D. Valvem a Ispettorato Provinciale dell'Agricoltura di Enna (zemědělská inspekční služba provincie Enna), Assessorato all'agricoltura e foreste della Regione Sicilia (regionální ministerstvo zemědělství a lesů regionu Sicílie), jakož i Regione Sicilia, ve věci zamítnutí uvedenou inspekční službou žádostí D. Valva o přiznání vyrovnávacího příspěvku pro roky 1996 až 1998.

### Právní rámec

*Právní úprava Společenství*

3 V průběhu let 1996 až 1998 bylo vyplácení vyrovnávacího příspěvku ve znevýhodněných zemědělských oblastech upraveno nejprve nařízením Rady (EHS) č. 2328/91 ze dne 15. července 1991 o zlepšení účinnosti zemědělských struktur (Úř. věst. L 218, s. 1), ve znění nařízení Rady (ES) č. 3669/93 ze dne 22. prosince 1993 (Úř. věst. L 338,

s. 26, dále jen „nařízení č. 2328/91“), a poté nařízením č. 950/97, kterým bylo zrušeno a nahrazeno nařízení č. 2328/91.

4 Články 17 až 19 nařízení č. 950/97, uvedené v jeho hlavě IX, nazvané „Podpory ve prospěch znevýhodněných zemědělských oblastí“, s podtitulem I „Vyrovnávací příspěvek“, v podstatě přebírají ustanovení článků 17 a 18 nařízení č. 2328/91. Uvedené články stanoví:

„*Článek 17*

1. Za účelem zajištění další zemědělské činnosti a s tím souvisejícího zachování minimální úrovně osídlení nebo zachování krajiny v určitých znevýhodněných oblastech, jejichž seznam je stanoven na základě řízení podle článku 21, mohou členské státy zavést režim podpor určených k povzbuzení zemědělských činností a zlepšení příjmů zemědělců v těchto oblastech.

Při provádění opatření stanovených uvedeným režimem se zohlední situace a cíle rozvoje vlastní jednotlivým regionům.

2. V oblastech uvedených v odstavci 1 mohou členské státy přiznat roční vyrovnávací příspěvek ve prospěch zemědělských činností, který se stanoví v závislosti na trvalém přírodním znevýhodnění.

*Článek 18*

1. Členské státy mohou přiznat vyrovnávací příspěvek zemědělcům, kteří obdělávají nejméně tři hektary využívané zemědělské půdy a kteří se zaváží nadále provozovat zemědělskou činnost v souladu s cíli článku 17 nejméně po dobu pěti let od vyplacení prvního vyrovnávacího příspěvku. Od tohoto závazku může být osvobozen zemědělec, který ukončí zemědělskou činnost v případě, že je zaručeno další užívání dotyčné půdy; zemědělec je osvobozen od tohoto závazku v případě vyšší moci, a zejména v případě vyvlastnění nebo výkupu pro veřejnou potřebu; rovněž je od závazku osvobozen zemědělec, který pobírá starobní důchod nebo předčasný starobní důchod.

V italském regionu Mezzogiorno, včetně ostrovů, ve francouzských regionech zámořských departementů a ve španělských, řeckých a portugalských regionech je minimální plocha využívané zemědělské půdy stanovena na dva hektary.

2. Členské státy mohou stanovit doplňující či omezující podmínky pro udělení vyrovnávacího příspěvku, včetně podmínek ve prospěch postupů slučitelných s požadavky na ochranu životního prostředí a zachování krajiny.

*Článek 19*

[…]

3. Výdaje spojené s vyrovnávacím příspěvkem nezakládají nárok na spolufinancování ze strany [Evropského zemědělského orientačního a záručního] fondu, pokud zemědělec pobírá starobní důchod nebo předčasný starobní důchod.

Přiznání vyrovnávacího příspěvku, který přesahuje meze nebo nesplňuje podmínky stanovené v této hlavě, je zakázáno.

[…]“ *(neoficiální překlad)*

*Vnitrostátní právní úprava*

5 Ustanovení práva Společenství v oblasti vyrovnávacích příspěvků byla provedena do práva použitelného v regionu Sicílie prostřednictvím operačního programu „programma operativo plurifondo“ (POP 2) (*Gazzetta ufficiale della Regione Siciliana* ze dne 13. ledna 1996, dále jen „operační program“).

6 Příjemci uvedených příspěvků jsou v operačním programu definováni jako zemědělci, kteří obdělávají nejméně dva hektary využívané zemědělské půdy a kteří se zavázali nadále provozovat zemědělskou činnost nejméně po dobu pěti let od předložení první žádosti, jakož i od přiznání podpory, a kteří nepobírají starobní důchod nebo předčasný starobní důchod.

7 Podle operačního programu mohou od závazku pětiletého období uvedeného v předchozím bodě být osvobozeni zemědělci, kteří:

– ukončí zemědělskou činnost za podmínky, že je zaručeno pokračování činnosti zemědělského podniku;

– ukončí zemědělskou činnost z důvodu vyšší moci, zejména v případě vyvlastnění nebo výkupu pro veřejnou potřebu;

– v průběhu závazku pobírají starobní důchod nebo předčasný starobní důchod.

**Spor v původním řízení a předběžná otázka**

8 Domenico Valvo, bývalý bankovní zaměstnanec, podal ve věku 44 let výpověď ze zaměstnání, aby se mohl věnovat zemědělské činnosti. Od své výpovědi pobíral sociální dávku na základě služebního stáří poskytovanou penzijním fondem svého bývalého zaměstnavatele, přičemž tento fond je tvořen příspěvky zaměstnanců.

9 Domenico Valvo požádal o vyrovnávací příspěvek pro roky 1994 až 1998. Obdržel vyrovnávací příspěvek pro roky 1994 a 1995, ale pro následující tři roky mu bylo poskytnutí této podpory odmítnuto. Rozhodnutím ze dne 4. června 1999 totiž Ispettorato Provinciale dell'Agricoltura di Enna zamítl jeho žádost směřující k přiznání vyrovnávacího příspěvku pro všechny tři roky 1996 až 1998 s tvrzením, že D. Valvo pobírá předčasný starobní důchod.

10 Domenico Valvo podal žalobu na neplatnost uvedeného rozhodnutí u Tribunale amministrativo regionale per la Sicilia, který této žalobě vyhověl. Uvedený soud měl za to, že důchod na základě služebního stáří vyplácený D. Valvovi není srovnatelný se starobním důchodem či předčasným starobním důchodem a že posledně jmenovaný splňuje veškeré podmínky požadované pro poskytnutí vyrovnávacího příspěvku. Ispettorato Provinciale dell'Agricoltura di Enna, Assessorato all'agricoltura e foreste della Regione Sicilia a Regione Sicilia podaly proti uvedenému rozsudku v prvním stupni odvolání k předkládajícímu soudu.

11 Vzhledem k tomu, že Consiglio di Giustizia amministrativa per la Regione siciliana měl pochybnost ohledně výkladu článků 17 a 18 nařízení č. 950/97, rozhodl se přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžnou otázku:

„Může být vyrovnávací příspěvek vyloučen u zemědělce, který pobírá důchod, konkrétně důchod na základě služebního stáří?"

## K předběžné otázce

*Úvodní poznámka*

12 Skutkové okolnosti sporu v původním řízení jsou upraveny pro první část dotčeného období nařízením č. 950/97 a pro druhou část dotčeného období nařízením č. 2328/91. Avšak vzhledem k tomu, že relevantní ustanovení těchto dvou nařízení jsou v podstatě totožná, a v rozsahu, v jakém předkládající soud, italská vláda, jakož i Komise Evropských společenství odkazují jen na nařízení č. 950/97, postačí odpovědět na položenou otázku na pouze základě ustanovení posledně uvedeného nařízení.

*Vyjádření předložená Soudnímu dvoru*

13 Italská vláda a Komise mají obě za to, že nařízení č. 950/97 uděluje členským státům možnost vyplácet vyrovnávací příspěvek zemědělci, který krom toho pobírá starobní důchod či jinou sociální dávku.

14 Italská vláda nicméně tvrdí, že v případě, že dotčený členský stát zvolil nepřiznat vyrovnávací příspěvek, jestliže zemědělec pobírá starobní důchod nebo předčasný starobní důchod, je vyplacení uvedeného příspěvku vyloučeno, pokud zemědělec pobírá důchod, konkrétně důchod na základě služebního stáří. Komise má za to, že uvedené nařízení nebrání tomu, aby členský stát přiznal vyrovnávací příspěvek zemědělci, který při výkonu své činnosti pobírá zároveň důchod, včetně důchodu na základě služebního stáří.

*Odpověď Soudního dvora*

15 Na základě článku 17 nařízení č. 950/97 mohou členské státy zavést režim podpor, ve formě vyrovnávacího příspěvku, určený k povzbuzení zemědělských činností a zlepšení příjmů zemědělců v určitých znevýhodněných oblastech.

16 Článek 18 odst. 1 uvedeného nařízení stanoví, že členské státy mohou přiznat tento vyrovnávací příspěvek zemědělcům, kteří splňují dvě podmínky, tedy jednak obdělávají minimální plochu využívané zemědělské půdy, což jsou dva hektary v italském regionu Mezzogiorno, včetně ostrovů, a jednak se zaváží nadále provozovat zemědělskou činnost v souladu s cíli článku 17 téhož nařízení nejméně po dobu pěti let.

17 Ze samotného znění článků 17 a 18, zejména z opakovaného použití slovesa „moci“, vyplývá, že členské státy mají možnost přiznat vyrovnávací příspěvek zemědělcům, kteří splňují podmínky stanovené uvedenými články. Krom toho čl. 18 odst. 2 nařízení č. 950/97 výslovně povoluje členským státům stanovit doplňující či omezující podmínky pro přiznání daného příspěvku. Zákonodárce Společenství tedy v této oblasti přiznal posledně uvedeným možnost uvážení (viz rozsudek ze dne 22. října 1998, Jokela a Pitkäranta, C-9/97 a C-118/97, Recueil, s. I-6267, body 36 a 37).

18 Mimoto čl. 18 odst. 1 první pododstavec a čl. 19 odst. 3 první pododstavec nařízení č. 950/97 obsahují zvláštní ustanovení týkající se pobírání starobního či předčasného starobního důchodu zemědělcem. Jestliže zemědělec pobírá takový důchod, je osvobozen od svého závazku provozovat zemědělskou činnost po dobu pěti let. Nadto pak není možné jakékoli spolufinancování vyrovnávacího příspěvku ze strany Společenství.

19 Uvedená ustanovení se nevztahují na možnost členských států přiznat vyrovnávací příspěvek, jestliže zemědělec pobírá starobní či předčasný starobní důchod, ale pouze na důsledky takového pobírání jak pro zemědělce, tak pro Evropské společenství.

20 Z toho vyplývá, že členské státy mají možnost přiznat, nebo nepřiznat vyrovnávací příspěvek v případě, že zemědělec pobírá starobní nebo předčasný starobní důchod. Tato úvaha platí rovněž, jestliže tento zemědělec pobírá jiné sociální dávky, jako je důchod na základě služebního stáří, které nejsou předmětem konkrétního režimu v nařízení č. 950/97, a podléhají tedy režimu uvedenému v článcích 17 a 18 uvedeného nařízení. V důsledku toho v případě, že zemědělec pobírá jiný druh dávek, jako je důchod na základě služebního stáří, mají členské státy i nadále možnost přiznat, nebo nepřiznat mu vyrovnávací příspěvek.

21 Z vnitrostátní právní úpravy, jak byla předložena Soudnímu dvoru, vyplývá, že vyrovnávací příspěvek není přiznán, pokud zemědělec pobírá starobní nebo předčasný starobní důchod. Naproti tomu se nezdá, že se toto vyloučení vztahuje na případ, kdy zemědělec pobírá důchod na základě služebního stáří, jako ve věci v původním řízení.

22 Soudnímu dvoru nicméně nepřísluší rozhodovat o působnosti vnitrostátních ustanovení, neboť tento úkol přísluší předkládajícímu soudu. Posledně uvedený tedy bude muset přezkoumat, zda vnitrostátní zákonodárce, který využil možnosti přiznat vyrovnávací příspěvek zemědělcům, kteří splňují podmínky připomenuté v bodě 16 tohoto rozsudku, a možnosti stanovit doplňující podmínky pro vyplácení takového příspěvku, vyloučil jeho přiznání nejen v případě pobírání starobního nebo předčasného starobního důchodu, ale rovněž v případě pobírání důchodu na základě služebního stáří.

23 S ohledem na výše uvedené úvahy je třeba na položenou otázku odpovědět tak, že články 17 a 18 nařízení č. 950/97 udělují členským státům možnost přiznat vyrovnávací příspěvek zemědělci, který splňuje podmínky uvedené v těchto dvou článcích. Nebrání však tomu, aby členský stát vyloučil vyplacení takového příspěvku v případě, že uvedený zemědělec pobírá důchod, konkrétně důchod na základě služebního stáří.

**K nákladům řízení**

24 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (sedmý senát) rozhodl takto:

**Články 17 a 18 nařízení Rady (ES) č. 950/97 ze dne 20. května 1997 o zlepšení účinnosti zemědělských struktur udělují členským státům možnost přiznat vyrovnávací příspěvek zemědělci, který splňuje podmínky uvedené v těchto dvou článcích. Nebrání však tomu, aby členský stát vyloučil vyplacení takového příspěvku v případě, že uvedený zemědělec pobírá důchod, konkrétně důchod na základě služebního stáří.**

Podpisy.